

Budowa dużych dokumentów. Bibliografia, odwołania, przypisy.

Metody składu i druku dokumentów

Częstochowa, 2016

1 Struktura dokumentu

- Hierarchia
- Duże dokumenty
- Styl strony
- Układ strony

2 Bibliografia

- Środowisko thebibliography
- BibTeX

3 Odsyłacze

4 Przypisy

- Głównym zadaniem przygotowywanego tekstu jest przekazanie pewnej myśli, informacji lub wiedzy czytelnikowi.
- Odbiorca lepiej zrozumie przekazywaną zawartość jeśli będzie ona podana w sposób przejrzysty z zachowaniem logicznie spójnej struktury.
- Dzięki wprowadzeniu podziałów pisanie dużego objętościowo tekstu jest łatwiejsze ponieważ można się skoncentrować na aktualnie tworzoną fragmentem.
- Wprowadzenie podziału ułatwia również poruszanie się po nim, zarówno w trakcie przygotowywania jak i czytania.
- \LaTeX dysponuje możliwością hierarchicznego podziału. W zależności od klasy dokumentu można wykorzystać wszystkie dostępne lub tylko część z nich.

W \LaTeX istnieje możliwość stworzenia siedmiostopniowej hierarchii dokumentu.

Komenda	Uwaga
<code>\part{część}</code>	nie występuje w klasie letter
<code>\chapter{rozdział}</code>	tylko w klasie book i report
<code>\section{sekcja}</code>	nie występuje w klasie letter
<code>\subsection{podsekcja}</code>	nie występuje w klasie letter
<code>\subsubsection{podpodsekcja}</code>	nie występuje w klasie letter
<code>\paragraph{paragraf}</code>	nie występuje w klasie letter
<code>\subparagraph{podparagraf}</code>	nie występuje w klasie letter

Wszystkie elementy hierarchii są automatycznie dodawane do spisu treści. Dodanie gwiazdki do polecenia powoduje usunięcie tej pozycji ze spisu treści.

Istnieje możliwość wyświetlenia w spisie treści innego tekstu niż w treści dokumentu za pomocą nawiasów kwadratowych.

Przykład

```
\chapter[krótki tytuł]{tytuł}
```

```
\section{tytuł}
```

```
\paragraph*{tytuł}
```

Przygotowując duży dokument wygodniej jest go podzielić na kilka mniejszych plików. Służy do tego polecenie

```
\include{nazw_pliku}
```

Przykład

```
\documentclass{article}  
\usepackage[MeX]{polski}  
\usepackage[cp1250]{inputenc}  
\begin{document}  
  
\include{pierwszy}  
\include{drugi}  
  
\end{document}
```

Polecenie *include* rozpoczyna składanie dodawanego testu od nowej strony

Jeżeli rozpoczynanie dodawanego pliku od nowej strony jest działaniem niepożądanym wtedy zamiast polecenia *include* można zastosować *input*

Przykład

```
\documentclass{article}  
\usepackage[MeX]{polski}  
\usepackage[cp1250]{inputenc}  
\begin{document}  
  
\input{pierwszy}  
\input{drugi}  
  
\end{document}
```

Polecenie *input* wstawia zawartość pliku bez żadnych dodatkowych efektów.

Mając podzielony dokument na kilka (kilkanaście) plików można sterować listą plików które są aktualnie dodawane do dokumentu. Jest to możliwe przy pomocy polecenia

```
\includeonly{lista_plików}
```

dodanego do preambuły dokumentu.

Przykład

```
\documentclass{article}  
\usepackage[MeX]{polski}  
\usepackage[cp1250]{inputenc}  
\includeonly{drugi , trzeci}  
\begin{document}  
\include{pierwszy}  
\include{drugi}  
\include{trzeci}  
\end{document}
```

Plik wynikowy przedstawionego przykładu będzie zawierał tylko treści znajdujące się w drugim i trzecim pliku.

Mając podzielony dokument na kilka (kilkanaście) plików można sterować listą plików które są aktualnie dodawane do dokumentu. Jest to możliwe przy pomocy polecenia

```
\includeonly{lista_plików}
```

dodanego do preambuły dokumentu.

Przykład

```
\documentclass{article}  
\usepackage[MeX]{polski}  
\usepackage[cp1250]{inputenc}  
\includeonly{drugi , trzeci}  
\begin{document}  
\include{pierwszy}  
\include{drugi}  
\include{trzeci}  
\end{document}
```

Plik wynikowy przedstawionego przykładu będzie zawierał tylko treści znajdujące się w drugim i trzecim pliku.

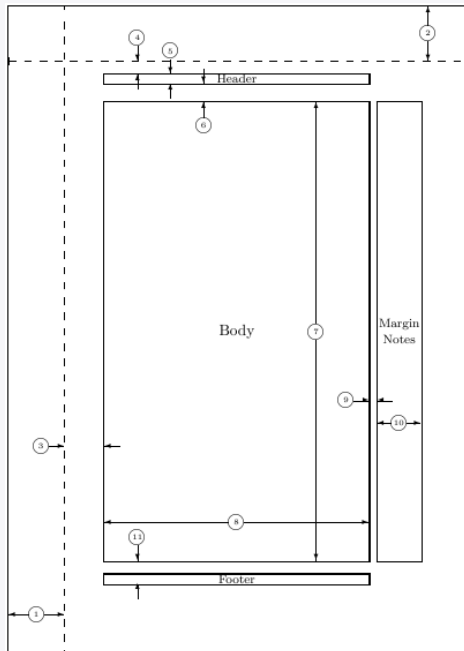
Strona dokumentu składa się z trzech podstawowych części:

- paginy górnej (nagłówka)
- obszaru tekstu głównego
- paginy dolnej (stopki)

Zastosowanie polecenia `\pagestyle{styl}` umożliwia zastosowanie jednego z trzech podstawowych sposobów składania pagin.

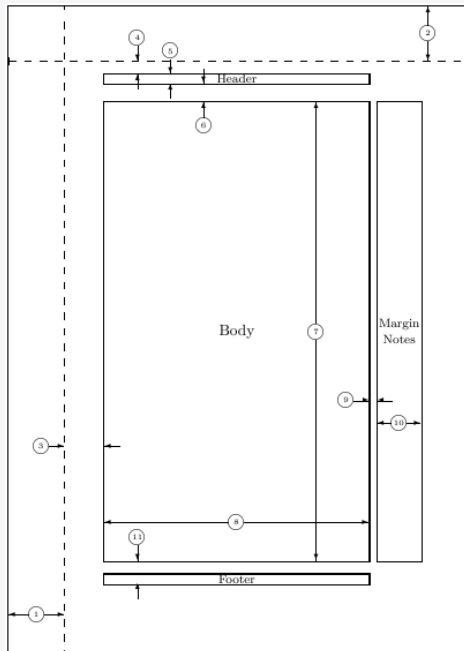
Polecenie	Opis
plain	pagina górna jest pusta, w paginie dolnej znajduje się wyśrodkowany numer strony (styl domyślny)
headings	pagina górna zawiera numer strony oraz tytuł, pagina dolna jest pusta
empty	pagina górna i dolna są puste

Instrukcja `\thispagestyle{styl}` umożliwia zmianę stylu bieżącej strony.

Wielkości określone dla formatu A4, klasy *report*:

- ❶ 1 in + `\hoffset`
- ❷ 1 in + `\voffset`
- ❸ `\oddsidemargin` = 53pt
- ❹ `\topmargin` = 17pt
- ❺ `\headheight` = 12pt
- ❻ `\headsep` = 25pt
- ❼ `\textheight` = 598pt
- ❽ `\textwidth` = 345pt

Wielkości określone dla formatu A4, klasy *report*:

- 9 $\backslash\marginparsep = 11\text{pt}$
- 10 $\backslash\marginparwidth = 57\text{pt}$
- 11 $\backslash\footskip = 30\text{pt}$
- $\backslash\marginparpush = 5\text{pt}$
- $\backslash\hoffset = 0\text{pt}$
- $\backslash\voffset = 0\text{pt}$
- $\backslash\paperwidth = 597\text{pt}$
- $\backslash\paperheight = 845\text{pt}$

System wbudowany

Wskazany do użycia jeśli pisze się niewiele dokumentów lub często zmienia tematykę, co wiąże się ze zmianą źródeł literatury.

Niepotrzebne jest w takim przypadku tworzenie dużej bazy bibliograficznej, można skorzystać z prostych w obsłudze środowisk osadzonych w L^AT_EX'ie. Służy do tego ***thebibliography***.

Może ono występować w dowolnym miejscu dokumentu głównego. Zwykle jest ono umiejscowione na końcu dokumentu (przed poleceniem `\end{document}`).

Przykład

```
\begin{thebibliography}{szerokość}  
\bibitem{etykieta1} opis1  
\bibitem{etykieta2} opis2  
content ...  
\end{thebibliography}
```

Odwołanie się w tekście do danej pozycji następuje poprzez polecenie `\cite{etkieta}`.

Parametr *szerokość* jest dowolnym napisem, którego liczba znaków określa maksymalną liczbę znaków w odwołaniach.

Jeżeli bibliografia będzie miała ponad 9 pozycji to ustalenie zbyt małej szerokości (lewa kolumna) powoduje błędne wyrównanie.

```
\begin{thebibliography}{1} \begin{thebibliography}{11}
```

```
[1] pozycja nr 1  
[2] pozycja nr 2  
[3] pozycja nr 3  
[4] pozycja nr 4  
[5] pozycja nr 5  
[6] pozycja nr 6  
[7] pozycja nr 7  
[8] pozycja nr 8  
[9] pozycja nr 9  
[10] pozycja nr 10  
[11] pozycja nr 11  
[12] pozycja nr 12
```

```
[1] pozycja nr 1  
[2] pozycja nr 2  
[3] pozycja nr 3  
[4] pozycja nr 4  
[5] pozycja nr 5  
[6] pozycja nr 6  
[7] pozycja nr 7  
[8] pozycja nr 8  
[9] pozycja nr 9  
[10] pozycja nr 10  
[11] pozycja nr 11  
[12] pozycja nr 12
```

Przykład

```
\begin{thebibliography}{9}  
  
\bibitem{Przech07}Nie za krótkie wprowadzenie  
do systemu LATEX.; T.Przechlewski, R. Kubiak,  
J. Gołdasz; 2007  
  
\bibitem{Kucz08}Kurs \LaTeX.; A. Kuczyski,  
P. Barański; 2008  
  
\end{thebibliography}
```


W przypadku częstego wykorzystywania tych samych źródeł literatury istnieje możliwość przygotowania bazy pozycji bibliograficznych w osobnym pliku, który jest dodawany do dokumentu głównego.

Bazę tworzy się w pliku tekstowym z rozszerzeniem *.bib*.

Dane bibliograficzne są formatowane zgodnie ze stylem określanym poleceniem `\bibliographystyle{plain}`

Plik z bibliografią wstawiany jest przy pomocy `\bibliography{nazwa_pliku_z_bibliografią}`

BibTeX - podstawowe style formatowania bibliografii

Styl	Opis
plain	pozycje bibliograficzne są posortowane alfabetycznie i ponumerowane
unsrt	pozycje bibliograficzne występują w kolejności cytowania i są ponumerowane
alpha	pozycje są posortowane, ale zamiast numerów mają etykiety np. La99
abbrv	format podobny do plain, ale imiona autorów, nazwy miesięcy i nazwy czasopism są skracane

Plik z bibliografią zawiera rekordy różnych typów.

Każda pozycja rozpoczyna się od znaku "@" po którym następuje deklaracja typu pozycji.

Wpis ma pola wymagalne i opcjonalne, które zmieniają się w zależności od rodzaju wprowadzanej pozycji.

- artykuł - *article*
 - pola wymagane: *author, title, journal, year*
 - pola opcjonalne: *volume, number, pages, month, note, key*
- książka - *book*
 - pola wymagane: *author* lub *author editor, title, publisher, year*
 - pola opcjonalne: *volume, series, address, edition, month, note, key*

Przykład

```
@article{etyk1,
  author    = "",
  title     = "",
  journal   = "",
  %volume   = "",
  %number   = "",
  %pages     = "",
  year      = "XXXX",
  %month     = "",
  %note     = "",
}
```

Przykład

```
@book{etyk2,
  author    = "",
  title     = "",
  publisher = "",
  %volume   = "",
  %number   = "",
  %series    = "",
  %address   = "",
  %edition  = "",
  year      = "XXXX",
  %month     = "",
  %note     = "",
}
```

Przykład - kody wygenerowany przez program JabRef

```
@BOOK{Dobrzanska_mon1991,  
  title = {MRK-Parametryczna metoda predykcji  
    wektora losowego.},  
  publisher = {Wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej},  
  year = {1991},  
  author = {I. Dobrzańska},  
  owner = {peter},  
  timestamp = {2011.12.07}  
}
```

Dokumenty zawierają często odniesienia do pewnych elementów takich jak np.: rysunki, tabele, równania. Określenie elementu odsyłanego i odwołanie się do niego możliwe jest dzięki instrukcją:

`\label{etykieta}`

`\ref{etykieta}`

`\pageref{etykieta}`

Argument *etykieta* jest ciągiem symboli bez spacji i polskich liter diaktryzowanych

L^AT_EX zamienia polecenie `\ref{etykieta}` na numer elementu do którego się odnosi.

Zasada działania instrukcja `\pageref{etykieta}` jest taka sama jak `\ref{etykieta}`, przy czym wstawiany jest numer strony, na której znajduje się element oznaczony etykietą.

Do wstawiania przypisów znajdujących się na dole strony stosuje się polecenie:

```
\footnote{tekst przypisu}
```

Przypisy numerowane są automatycznie. Sposób zależy od wybranej klasy.

Przykład

Henryk Sienkiewicz – polski powieściopisarz, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za całokształt twórczości
`\footnote{\url{http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/1905/}}`, jeden z najpopularniejszych pisarzy polskich przełomu XIX i XX wieku.

Henryk Sienkiewicz - polski powieściopisarz, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1905 za całokształt twórczości ¹, jeden z najpopularniejszych pisarzy polskich przełomu XIX i XX wieku.

¹http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/1905/

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ